

Huvudman

Sigtuna Friskola AB

Beslut

Datum 2024-12-20

Dnr SI 2024:5665

Sida 1 (13)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Skolan Bergius i Sigtuna kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sigtuna Friskola AB att senast den **20 mars 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sigtuna Friskola AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sigtuna Friskola AB ska vidta följande åtgärder

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen i samtliga ämnen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare. Huvudmannen ska i sin redovisning av vidtagna åtgärder den 20 mars 2025 inkomma med en förteckning över de lärartjänster som huvudmannen har tillsatt eller avser att tillsätta på Skolan Bergius tillsammans med tillhörande annonser för rekrytering av legitimerade och behöriga lärare. För de fall huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet inkom med en motivering till varför aktuella lärare är lämpliga att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen.)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Sigtuna Friskola AB en anmärkning avseende brister rörande beslut om betyg och betygskatalog. Sigtuna Friskola AB ska senast den **20 mars 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa

påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen från att ingripa mot Sigtuna Friskola AB avseende brister rörande beslut om betyg i form av egenhändigt signerade betyg. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser tillgång till elevhälsa, arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd samt arbetet mot kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:5665) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 inlett en tillsyn av Skolan Bergius i Sigtuna kommun. Skolenheten omfattar årskurserna 7–9 och det går sammanlagt 204 elever vid skolan.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Skolan Bergius följer gällande bestämmelser om att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, tillgång till elevhälsa, beslut om betyg och betygskatalog, arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd samt arbetet mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektor samt lektionsobservationer mellan den 3 september 2024 och 6 september 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, utredningar om särskilt stöd, åtgärdsprogram, skolans plan mot kränkande behandling, rekryteringsannonser för lärare och anställningsbevis för lärare. Huvudmannen har inkommit med skriftliga kompletteringar den 25

september, 24 oktober samt 18 november 2024. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisande personal

Skolinspektionen har tagit del av en skriftlig förteckning över undervisande personal på Skolan Bergius hösten 2024, samt komplettering till denna. Av dokumentationen framgår respektive lärares anställningsform, om läraren har lärarlegitimation samt om läraren undervisar i ämnen som hen är behörig att undervisa i.

Av dokumentationen framgår det att fem av 14 undervisande lärare på skolan innehar lärarlegitimation. Därutöver innehar även rektorn lärarlegitimation, men av inlämnad dokumentation framkommer att rektorn inte bedriver undervisning på skolan.

Av förteckningen över skolans undervisande personal framgår att eleverna i årskurs 7 får undervisning av legitimerade och behöriga lärare i två eller tre av 17¹ ämnen. I årskurs 8 ges eleverna undervisning av legitimerade och behöriga lärare i tre eller fyra av 17 ämnen och i årskurs 9 ges eleverna undervisning av legitimerade och behöriga lärare i två eller tre av 17 ämnen. Därutöver bedrivs undervisningen av legitimerad lärare i ett av skolans två profilämnen, dans.

I samtliga årskurser bedrivs undervisningen av olegitimerade och obehöriga lärare i ämnena tyska, idrott och hälsa, fysik, teknik, samhällskunskap, historia, religion, geografi, kemi, biologi, bild, slöjd, musik och hem- och konsumentkunskap. Därutöver bedrivs undervisningen i engelska i årskurserna 7 och 9 av olegitimerad och obehörig lärare. Av

¹ I antalet 17 ämnen har skolans profilämnen inte räknats in.

förteckningen över undervisande personal framgår att det finns två legitimerade lärare på skolan som har behörighet att undervisa i engelska. Den ena läraren undervisar i engelska i årskurs 8. Den andra läraren arbetar med elever som behöver extra eller särskilt stöd i ämnet, vilket framgår av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektor. Det finns därutöver en lärare med behörighet i samhällskunskap, men som inte undervisar i ämnet.

Av dokumentation och intervju med rektorn framgår att tre olegitimerade lärare på skolan inte har färdigställt sina respektive lärarutbildningar. I komplettering från huvudmannen den 25 september 2024 anges att en av lärarna nyligen har påbörjat färdigställande av lärarutbildningen och att examensarbetet beräknas vara klart till sommaren 2025. Av utredningen framgår även att en lärare genomför vidareutbildning av lärare (VAL) och beräknas bli klar till sommaren 2025.

Försök att rekrytera legitimerade och behöriga lärare

Huvudmannen har inkommit med en annons publicerad hos Arbetsförmedlingen i mars 2024 avseende ämneslärare i svenska. Av utredningen framgår att huvudmannen inför läsåret 2024/2025 anställt en lärare med bland annat denna behörighet.

Huvudmannen har även inkommit med en annons publicerad i januari 2022 avseende vikariat som lärare i geografi och religion, samt en annons publicerad i april 2022 avseende vikariat som lärare i matematik.

Huvudmannen har i skriftlig komplettering därtill uppgett att rekryteringsförsök genomförts vid minst tre ytterligare tillfällen under 2023 och 2024 genom utdelning av en pamflett. Pamfletten har enligt huvudmannen delats ut vid en så kallad jobbmässa för yrkesverksamma, i ett sammanhang till lärare samt vid ett tillfälle till studenter vid lärarutbildningen.

Av pamfletten framgår bland annat att skolan söker lärare för ämnena svenska, biologi, kemi, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap och musik. Dokumentet saknar datum och årtal, men avser enligt kompletterande yttrande från huvudmannen vecka 13 år 2024.

Rektorn uppger i intervju att det har varit svårt att hitta legitimerade lärare till skolan och att flera legitimerade lärare slutat efter flytt till annan ort. Av skriftlig komplettering framgår att skolan haft en legitimerad lärare med behörighet i ämnena historia, religion och geografi som avslutade sin tjänst i december 2023, samt en legitimerad lärare med behörighet i svenska som var tjänstledig från januari 2023 och därefter avslutade sin anställning till sommaren 2024.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisning under högst ett år i sänder om inte undervisningen avser modersmål. (2 kap. 18 § skollagen.)

Som exempel på vad som kan vara "särskilda skäl" anger förarbetena behov av att få bort en utbildad lärare från undervisningen som har missbruksproblem. Förarbetena ger också exempel på organisatoriska skäl som gör att all undervisning inte kan bedrivas av lärare och förskollärare med utbildning för den aktuella undervisningen. Det kan handla om hastiga svängningar i söktryck och elevkullarnas storlek, tjänstledigheter, förändringar i efterfrågan på viss undervisning eller ökat behov av särskilt stöd. (Se prop. 2009/10:165 s. 268.)

Av förarbetena framgår vidare att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165, s. 261).

För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165, s. 268 f). Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (prop. 2010/11:20 s. 84 f). Beträffande bestämmelsens andra stycke anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning

får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

I förarbetena betonas att huvudmannen bör beakta de möjligheter som finns för lärare, utan föreskriven utbildning, att påbörja en utbildning som leder till en lärarexamen, till exempel genom att delta i sådana lärarutbildningar där studier på halvtid och tjänstgöring som lärare på halvtid kombineras. (Prop. 2009/10:165 s. 282.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Sigtuna friskola AB inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Utredningen visar att undervisningen bedrivs av olegitimerade och obehöriga lärare i ett stort antal ämnen i samtliga årskurser. I samtliga årskurser (7–9) bedrivs undervisningen av olegitimerade och obehöriga lärare i ämnena tyska, idrott och hälsa, fysik, teknik, samhällskunskap, historia, religion, geografi, kemi, biologi, bild, slöjd, musik och hem- och konsumentkunskap. I årskurserna 7 och 9 bedrivs även undervisningen i engelska av olegitimerade och obehöriga lärare.

Av utredningen framgår att skolan inför läsåret 2024/2025 publicerat en annons för lärare i svenska och därefter anställt en nyexaminerad lärare med bland annat denna behörighet.

Skolinspektionen konstaterar även att huvudmannen genom annonsering har försökt rekrytera lärare i ämnena geografi, religion och matematik under år 2022. Huvudmannen har inte inkommit med några annonser publicerade därefter. Det framgår dock att skolan har haft en legitimerad lärare med behörighet för geografi, religion och historia som avslutade sin tjänst i december 2023 varför huvudmannen därefter har rätt att använda sig av en olegitimerad lärare i ämnena under ett års tid utan krav på eventuella rekryteringsförsök.

Vad gäller ämnena tyska, fysik, teknik, bild och slöjd för samtliga årskurser bedömer Skolinspektionen att utredningen ger stöd för att huvudmannen inte genomfört ansträngningar att rekrytera legitimerade och behöriga lärare inför läsåret 2024/2025.

Vad gäller ämnena biologi, kemi, idrott- och hälsa, hem- och konsumentkunskap samt musik har huvudmannen angett att rekryteringsförsök genomförts under såväl 2023 som 2024 genom utdelning av en pamflett på mässor och liknande. Skolinspektionen konstaterar dock att det inte framkommit att huvudmannen på något annat

sätt annonserat för rekrytering av lärare till ämnena. Av utredningen framgår att pamfletten har delats ut till ett begränsat antal yrkesverksamma samt till studenter som varit under utbildning. Skolinspektionen bedömer att ovanstående rekryteringsförsök inte kan anses tillräckliga.

Skolinspektionen konstaterar därmed att utredningen ger stöd för att huvudmannen inte genomfört tillräckliga försök att rekrytera legitimerad och behörig personal i ett flertal ämnen inför läsåret 2024/2025 och att huvudmannen därmed inte har uttömt möjligheten att tillgodose att undervisningen bedrivs av behöriga och legitimerade lärare.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Sigtuna Friskola AB:s verksamhet vid Skolan Bergius uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Sigstuna Friskola AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Beslut om betyg och förande av betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans betygskatalog för vårterminen 2024 framgår att betyg för dåvarande årskurs 8 har signerats av undervisande olegitimerad lärare tillsammans med rektor i majoriteten av ämnena.

Av samma betygskatalog framgår genom noteringar att ett flertal betyg har korrigerats. Noteringarna om nytt betyg har daterats och signerats. Signeringar har i vissa fall skett av undervisande olegitimerad lärare tillsammans med rektor, vid några tillfällen av undervisande olegitimerad lärare, legitimerad lärare och rektor samt vid något tillfälle enbart av rektor.

Av betygskatalogerna framgår att betygen signerats klassvis i respektive ämne, och har inte en signering för varje elevs betyg.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas (3 kap. 16 § första stycket skollagen). Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § andra stycket skollagen).

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning som avses i 2 kap. 17 § skollagen (6 kap. 5 § skolförordningen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att sätta betyg och inte sätta betyg när underlag för bedömning av en elevs kunskaper saknas på grund av elevens frånvaro. Det ska framgå om ett betyg har satts innan eller efter att ett ämne har avslutats. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. (6 kap. 10 § skolförordningen.)

Statens skolverk får meddela ytterligare föreskrifter om utformningen av betygskatalog, terminsbetyg, slutbetyg och betyg efter provning (6 kap. 23 § skolförordningen).

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur (7 § Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga beslutshandlingen om möjligt förstöras. (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

Ändring enligt första stycket ska göras av rektorn om

1. den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl,
2. det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller

3. det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Skolan Bergius arbete med beslut om betyg och betygskatalog. Av utredningen framgår att rektor tillsammans med olegitimerad lärare signerat betyg i flertalet ämnen i stället för någon av de legitimerade lärare som finns i skolans organisation. Av skollagen framgår att om en lärare inte är legitimerad ska beslutet fattas tillsammans med lärare som är legitimerad. Att rektorn inte bedriver undervisning på skolan innebär att hen inte kan betraktas som lärare i skollagens mening i detta avseende, även om hen har lärarlegitimation. Att rektorn signerat betyg i stället för en legitimerad lärare är en brist.

Av utredningen framgår även att flera betygskataloger korrigerats utan att anledningen till korrigeringsarna framgår av betygskatalogerna. Som "notering" till korrigeringsarna finns endast signeringar och dateringar. Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att om ett betyg rättas eller ändras ska det framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad. Att det inte framgår på vilken grund som betygen korrigerats är en brist.

Rektorn får besluta om rättelse av betyg, men vad gäller ändring av betyg får rektorn endast besluta om det under vissa specifikt angivna förutsättningar. Mot bakgrund av att det av betygskatalogerna inte framgår vilken typ av korrigerings som gjorts går det inte heller att fastslå huruvida rektorn haft rätt att signera korrigeringsarna, vilket skapar otydlighet.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att inte varje betyg i betygskatalogen är signerat och daterat. Då varje enskilt betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en egenhändig signatur med datering.

Val av ingripande

Anmärkning

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Sigtuna Friskola AB:s verksamhet vid Skolan

Bergius uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om betyg och betygskatalog. Utredningen visar att bristerna i arbetet med vilka som signerar betyg samt arbetet med rättelse eller ändring i betygskatalogen endast avser delar av skolans arbete med betygssättning. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Sigtuna Friskola AB en anmärkning.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Sigtuna Friskola AB:s verksamhet vid Skolan Bergius uppfyller inte författningarnas krav vad gäller signering av beslut om betyg då inte varje enskilt betyg är signerat och daterat i betygskatalogen.

Skolinspektionen bedömer att det i nuläget finns särskilda skäl att avstå från att ingripa mot att inte varje enskilt betyg egenhändigt signerats. Bedömningen görs mot bakgrund av att Skolverket har meddelat att myndigheten har för avsikt att se över föreskrifterna om betygskatalog och behov av ytterligare stöd när det gäller vilka krav som ställs på signering av betyg i betygskatalogen.

Områden utan konstaterade brister

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn vid tillsynsbesöket framkom att det i skolans elevhälsa fanns tillgång till samtliga kompetenser förutom speciallärare och-/eller specialpedagog. Rektorn uppgav i intervjun att för de fall skolan skulle vara i behov av sådan kompetens fanns en utomstående person att tillgå. I senare komplettering uppger huvudmannen att skolan har anställt en speciallärare på 10 procent från och med den 16 september 2024.

Rättslig reglering

För eleverna i förskoleklass och grundskola ska det finnas tillgång till elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska

elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Sigtuna Friskola AB bryter mot bestämmelserna när det gäller tillgång till elevhälsa på skolan. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framgår att deras uppfattning är att alla elever som har behov av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ges det. Skolan dokumenterar elevers extra anpassningar och lärarna går igenom dessa.

Såväl lärarna som rektorn uppger i intervju att alla elever som har behov av särskilt stöd får det stöd de behöver. Lärarna uppger vidare att de vet hur de ska anmäla behov av utredning om särskilt stöd och att de upplever att rutinerna för tillvägagångssättet är tydliga. De kan antingen prata med rektorn eller med de två samordnarna av åtgärdsprogram som arbetar på skolan och som också ingår i skolans elevhälsa.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att skolan håller utvecklingssamtal med samtliga elever, inklusive de elever som ska börja årskurs 7, innan terminsstart. För elever som ska börja årskurs 7 har skolan, före terminsstart, även en överlämning från tidigare skola där information om eventuella stödåtgärder från tidigare skola delges. Därefter utarbetas ett åtgärdsprogram för elever med sådant behov. Enligt såväl lärare, elevhälsa och rektor finns det också möjlighet för en elev att få ett åtgärdsprogram efter årskurs 7 om behov av det uppstår.

Av intervju med rektor och elevhälsa framgår vidare att man kan komma fram till att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas för en elev. Det är då rektorn som fattar beslut om det. Det finns härvid även en rutin för att underrätta vårdnadshavare om möjligheten att överklaga beslutet.

Vid besöket på skolan begärde Skolinspektionen att få ta del av utredningar om särskilt stöd för elever med åtgärdsprogram. Vid intervju med elevhälsa och rektor framkom att utredningarna om särskilt stöd vävs in i själva åtgärdsprogrammet och att det inte fanns några separata utredningar. Skolinspektionen studerade samtliga åtgärdsprogram och kan konstatera att dessa inte innehöll någon utredning om särskilt stöd i enlighet med

författningarnas krav. I komplettering den 24 oktober 2024 har huvudmannen angett att skolan ändrat sina rutiner till att numera upprätta utredningar om särskilt stöd. Huvudmannen har härvid inkommit med tre sådana utredningar.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 5 § skollagen.)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen.)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. (3 kap. 9 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Sigtuna Friskola AB brutit mot bestämmelserna när det gäller arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Av intervju med rektorn framgår att eleverna, inför framtagandet av planen, har varit delaktiga. Av planen framgår att uppföljning och arbete mot ny plan sker under april-juni månad och att kartläggning av risker för kränkningar bland annat involverar eleverna genom elevskyddsombud, mentorstid, utvecklingssamtal och elevråd. Det framgår att rektorn ansvarar för att se till att implementera planen hos personalgruppen och eleverna.

Lärarna, elevhälsan och rektorn uppger vidare samstämmt att lärarna anmäler om de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, det kan ske såväl skriftligt som muntligt till rektorn, som också är huvudman. Rektorn ser därefter till att det startas en utredning och kan utifrån den komma fram till olika typer av åtgärder, såsom exempelvis kontakt med elever och vårdnadshavare. Därefter görs en plan på hur man ska gå vidare som sedan följs upp.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen.)

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Nicole Gazett. Utredaren Elina Ryttberg har varit föredragande i ärendet.